

Kartlegging av språkferdighetene til flerspråklige førskolebarn og elever i 1. klasse

Veilederkorps for flerspråklig opplæring i Stavanger kommune har sett et behov for å gi ut et materiell til kartlegging av flerspråklige førskolebarn og elever i 1. klasse. Materialet skal være til hjelp for å finne ut på hvilket nivå i språklæringen eleven er og om eleven anbefales særskilt språkopplæring (etter opplæringsloven § 2.8) i form av SNO (særskilt norskopplæring) og/eller TFO (tospråklig fagopplæring) og/eller MMO (morsmålsopplæring). Språklæringen deles inn i 3 nivåer. Skårer eleven for det meste på nivå 1 og 2 anbefales særskilt språkopplæring.

Materialet er et levende dokument, under stadig utprøving og vi er takknemlig for tilbakemeldinger.

Materialet består av 3 oppgaver med fokus på tale og aktiv språkbruk og 2 oppgaver der det legges vekt på lytting og språkforståelse.

Oppgave 1: Fortelle om seg selv

Oppgave 2: Samtale om et bilde (samtalebilde www.inped.no)

Oppgave 3: Forstå beskjeder

Oppgave 4: Forstå en fortelling uten bildestøtte

Oppgave 5: Ordforråd

Et godt supplement kan være å gjennomføre testen: «Begrepsforståelse» fra InfoVest forlaget. (<https://www.infovestforlag.no/observasjonsmaterieill/begrepsforstaelse-grunnlag-for-begynneroppleringen-10-ex.html>) Testen gir informasjon om barnets begrepsmestring ved begynneropplæring/skolestart.

Rekkefølgen i oppgavene bestemmes etter individuelle behov. Våre erfaringer er at det er hensiktsmessig å starte med oppgave 1 dersom du har en elev som er språklig aktiv. Dersom eleven er lite muntlig aktiv anbefaler vi å starte med oppgave 3. Gjennomføring av kartleggingen tar ca. 40 minutter. Prøvelederen setter kryss i instruksjons-/vurderingshefte og noterer det eleven sier. I tillegg til instruksjonshefte må du skrive ut de to vedleggene - samtalebilde og ark med bilder.

Dette kartleggingsmaterialet er ikke en test og har dermed ingen vurderingsskala. Det er et kvalitativt verktøy som gir et innblikk i mestringsnivået til eleven. Veilederkorpsset kan gjerne hjelpe med å se på og vurdere resultatene.

Vi ønsker dere lykke til med gjennomføring og setter stor pris på tilbakemelding!

Med vennlig hilsen

Veilederkorps for arbeid med minoritetsspråklige elever/Stavanger kommune

e- post til: JohannesLS-Veiledning-Skole@stavanger.kommune.no
<https://sites.google.com/goskole.no/veilederkorpsetskole/start> (stavangerskole bruker)

Instruksjons-/vurderingshefte

Kartlegging av språkferdighetene til flerspråklige førskolebarn og elever i 1. klasse

Navn til barnet: _____ dato: _____

Førskolebarn	
1. klasse	

Gjennomført av: _____

Oppgave 1: Fortelle om seg selv

TALE

NIVÅ 1-2

*Materiell som
trengs:
Blyant/ark*

Målet er å få eleven til å være muntlig aktiv for å få informasjon om elevens muntlige kompetanse. Et enkelt tema kan være å snakke om seg selv.

Noter det eleven sier på arket!

- Hva heter du? Hvor gammel er du? Hvem bor du sammen med?

En idé kan være å **tegne et hus** og spør underveis:

- Hvilke type hus bor du i? Farge på huset? Nummer på huset? Høyt hus? Mange vinduer? Dører? Hvem bor i huset ditt? Tegn personene? Hva heter han/hun? Hvor gammel er han/hun? Hvor er de nå?
- Hva liker du å gjøre hjemme? Har dere eller noen du kjenner dyr?

Notater:

Oppgave 2: Samtale om et bilde

TALE

NIVÅ 1-3

Materiell:

*Vedlegg Nr. 1
Samtalebildet
(hentet fra
inPed AS)*

Målet er å stimulere eleven til en dialogisk samtale. Samtalebilde er ment som utgangspunktet for en samtale. Nedenfor finner du forslag til spørsmål for å komme i gang med samtalen. Bruk gjerne dine egne!

Noter det eleven sier på arket!

- Fortell hva du ser på bildet. Hva vil du leke med?
- Hvilke dyr ser du? Og hva gjør dyrene?
- Noen barn rutsjer, noen klatrere, hopper, balanser osv. Hva ville du gjort hvis du var på denne lekeplassen?
- En voksen bærer et barn bort fra lekerørene? Hva tror du har skjedd?

Notater:

Oppgave 3: Forstå beskjeder

LYTTE

NIVÅ 1-3

Vedlegg Nr. 1
Samtalebildet
(hentet fra
inPed AS)

Målet er å kartlegge elevens språkforståelse i henhold til setninger med ulik vanskelighetsgrad.

Les setningen for barnet. Be barnet peke på den riktige situasjonen på bildet. Sett kryss når eleven har gjort riktig. Gjerne be barnet også å gi deg noen oppdrag for å finne den riktige situasjonen på bildet. Noter det barnet sier!

Nivå 1	1. Pek på en voksen!	
	2. Hvor er båten?	
	3. Vis meg et barn som hopper!	
	4. Vis meg et barn som er lei seg!	

Nivå 2	5. Finn en gutt med rød caps på hodet!	
	6. Finn noen med stripete klær!	
	7. Vis meg en som står på et bein!	
	8. Vis meg fire barn som ikke smiler!	

Nivå 3	9. Hvilket tre har flest greiner?	
	10. Vis meg koppen som har veltet!	
	11. Hvor på lekeplassen må du gå for å kunne balansere?	
	12. Vis meg et tre der det ikke er stige til å klatre oppi.	

(I denne oppgaven kan man også bytte rollen og be eleven formulere noen oppdrag. Dermed vil man få informasjon om elevens taleferdigheter. Noter setningene!)

Notater:

Oppgave 4: Forstå en fortelling uten bildestøtte

LYTTE

NIVÅ 3

Målet er å kartlegge elevenes språkforståelse i henhold til en kort fortelling uten bildestøtte.

Les opp fortellingen til eleven. Be ham/hun svare på spørsmål etterpå. Sett kryss med riktig svar, evt. skriv elevens alternativt svar.

*«Det er lørdag. Sola skinner.
Isak og Sarah får 10 kroner hver av mor. De skal på butikken for å kjøpe sjokolade. De leker og tøyser på veien.
Når de kommer fram til butikken, oppdager Sarah at hun har mistet pengene sine. Hun blir lei seg. Isak sier at hun kan få godteri av ham. Da blir Sarah glad igjen.»*

(utdrag fra Kartleggingsprøve for minoritetsspråklige skolestartere, Trondheim kommune)

Hvordan er været når Sarah og Isak går til butikken?		
Hva skal de gjøre i butikken?		
Hvilken dag er det?		
Hvor mange penger har Isak?		
Kan Sarah kjøpe godteri?		
Hvorfor ikke?		
Hva sier Isak til Sarah?		

Oppgave 5: Ordforråd

TALE

NIVÅ 1-3

Materiell:
Vedlegg Nr. 2
Ark med bilder

Målet er å få eleven til å si ordene til bildene og se om eleven har et grunnleggende aktivt ordforråd. Ord som ble valgt ut er kategorisert i 3 nivå basert på våre erfaringer.

Sett kryss med riktig svar, evt. skriv elevens alternativt svar.

Substantiv – kropp

Pek på kroppsdelen og be eleven si ordet!

Nivå 1	øye	nese	munn	mage
Nivå 2	hode	fot	arm	rygg
Nivå 3	hake	panne	kne	albu

Substantiv – klær

Se vedlegg

Nivå 1	bukse	lue	sko	regntøy/regnjakke
Nivå 2	genser	støvler	strømper/sokker	kjole
Nivå 3	skjorte	belte	badedrakt/badebukse/ badetøy	skjerf

Substantiv – dyr

Se vedlegg

Nivå 1	mus	katt	hund	ape
Nivå 2	snegl	sommerfugl	ku	hest
Nivå 3	ekorn	krabbe	ugle	hane

Verb:

Se vedlegg

Nivå 1	gå	spise	sove	hoppe
Nivå 2	klippe	syng	skrive	vaske
Nivå 3	fryse	peke	knytte	viske

Adjektiv:*Se vedlegg*

Nivå 1	lei/trist	redd	glad	sint/sur
Nivå 2	syk	våt/blaut	trøtt	tung eller sterk

Adjektiv – motsetninger*Se vedlegg*

Les opp første setning! Vis på bildet og be barnet fullføre setning Nr. 2!

Nivå 1:

Kaffen er varm.	Isen er	(kald)
Denne pakken er stor.	Den er	(liten)
Denne blyanter er kort.	Den er	(lang)
Denne boken er tykk.	Den er	(tynn)

Nivå 2:

Kjolen til jenta er ren.	T-skjorten til gutten er	(skitten)
Puten der jenta sitter på er myk.	Muren der gutten sitter på er	(hard)
Denne mannen er ung.	Denne er	(gammel)